

2. INNOVATÍV PROGRAM

Szakmai együttműködések javítása
a kistérségi intézmények és szolgáltatók körében

„Humán szolgáltatások fejlesztése
térségi szemléletben a Pécsi kistérségben”
EFOP-1.5.2-16-2017-00037

2018.

Készítette:

Megrendelő:

Pécs és Könyéke Szociális
Alapszolgáltatási és Gyermekjóléti
Alapellátási Központ és Családi
Bölcsőde Hálózat

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1. A program célja	1
2. A projekt célcsoportja	2
3. Helyzetértékelés	3
4. A probléma azonosítása	8
5. Az innovatív program bemutatása	12
5.1. Klubfoglalkozások	12
5.2. Workshop jellegű szakmai találkozók.....	16
5.3. Kistérségi Konferencia, az együttműködés jegyében.....	19
6. Kapcsolódások, illeszkedések további programokhoz	21
7. Felhasznált irodalom	26

Szakmai együttműködések javítása a kistérségi intézmények és szolgáltatók körében

*Klubfoglalkozások, workshop jellegű szakmai találkozók, Kistérségi Konferencia
Kommunikációs Terv*

Innovatív program

A program a „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben, a Pécsi kistérségben” című, EFOP-1.5.2-16-2017-00037 azonosítószámú támogatási kérelem részeként készült el.

1. A program célja

A hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó **aktív korú emberek foglalkoztathatóságának javítását** támogató szolgáltatás-csomagok kialakítása, megerősítése, ezen belül a hátrányos helyzetű aktív korú lakosság aktív munkaerő-piaci eszközökben való részesedésének elősegítése.

A fentiek támogatása érdekében, **klubok, workshopok és konferencia** megszervezése, illetve a hatékonyabb kommunikáció érdekében egy kommunikációs terv elfogadása is céljaink között szerepel, aminek segítségével minőségi javulás tapasztalható az ellátórendszerben.

Jelen program egyik közvetlen célja tehát, a mikrotérség konszenzuson alapuló humán fejlesztési stratégiájának megvalósítása, a települési identitás erősítése, az állampolgári aktivitás növelése, a hatékony kommunikáció segítségével megvalósuló partneri együttműködések generálásával.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

2. A projekt célcsoportja

A **közvetlen célcsoport**hoz tartoznak azok, akik a projekt pozitív hatásait közvetlenül érezni fogják és jobb társadalmi helyzetbe kerülhetnek a különböző programok által. A **közvetett célcsoport** azon személyek köre, akik nem a projekt eredményeinek közvetlen használói, de áttételesen a projekt eredményei és hatásai helyzetüket befolyásolják. A projektben érintettek köréhez azok tartoznak, akik a projekt kidolgozásában, tervezésében és működtetésében kulcsfontosságú szerepet játszanak.

A projekt célcsoportjaiként értelmezhetők továbbá azon személyek, illetve csoportok, amelyek mindennapjait a projekt végrehajtása valamiképpen befolyásolja. Mindez megmutatkozhat az eredmények és hatások tekintetében, éppen ezért nemcsak a projekt által közvetlenül érintettek tartoznak a célcsoportba, hanem a hatásterületeken élők és tevékenykedők is, akik közvetetten vagy közvetlenül a projekt kedvező hatásait élvezik.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Jelen program megvalósításával szeretnénk megszólítani azokat az intézményeket és szolgáltatókat, illetve azokat a mindennapi munkában aktívan résztvevő, a közszolgáltatásban dolgozó szakembereket, akik működtetik az ellátórendszert, továbbá közvetlen kapcsolatban állnak a közvetlen célcsoport tagjaival.

3. Helyzetértékelés

A gazdasági, társadalmi és környezeti háttér bemutatása

A projekt Baranya megyében, a Pécsi járásban Orfű Község Önkormányzata, Bogád Község Önkormányzata, Kozármisleny Város Önkormányzata, Pellérd Község Önkormányzata, Bakonya Község Önkormányzata, Szalánta Község Önkormányzata, Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület, valamint Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermejkölési Alapellátási Központ és Családi Bölcsőde Hálózat konzorciumi partnerek együttműködésével valósul meg.

A Pécsi járás illetékességi területe: Abaliget, Aranyosgadány, Áta, Bakonya, Berkesd, Birján, Bogád, Bosta, Cserkút, Egerág, Ellend, Görcsöny, Gyód, Hosszúhetény, Husztót, Keszű, Kisherend, Kovácsszénája, Kozármisleny, Kökény, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Lothárd, Magyarsarlós, Nagykozár, Ócsárd, Orfű, Pécs, Pécsudvard, Pellérd, Pereked, Pogány, Regenye, Romonya, Szalánta, Szemely, Szilágy, Szilvás, Szőke, Szőkéd

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Földrajzi adottságok

„Baranya megye az ország legdélebbi fekvésű megyéje, kedvező geopolitikai, mezőgazdasági adottságokkal, országosan jelentős ásványi nyersanyagvagyonnal (szén, urán, mész), magyarán, az országos átlagot jelentősen meghaladó erdőszűltséggel és szántó művelési területekkel. A megye gazdasági potenciálja Pécssett összpontosul, a leszakadó, periférikus helyzetű térségek rossz gazdasági mutatókkal rendelkeznek. A Pécsi járás (területe: 623 km²) Magyarország déli részén, a Dél-Dunántúli Régió területén és azon belül is Baranya megyében helyezkedik el.

A térség vasúti és közúti közlekedési helyzete sok szempontból előnytelen. A régió nagy kapacitású közúti és vasúti hálózati elemei Budapest felé irányulnak, a térség közlekedési szempontból elzárt, periférikus helyzetű. A közúti közlekedés szempontjából a Budapest – Balaton - Nagykanizsa, valamint a Budapest - Pécs - Barcs vonalnak van kiemelkedő jelentősége. A 2008 óta történtek közlekedési infrastrukturális fejlesztések, az M6-M60-as autópálya Mohácsig, illetve Pécsig történő megépítésével, azonban Horvátország és a megye aprófalvainak megközelíthetősége még mindig nem megoldott.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Népesség és demográfiai jellemzők

„A térség **lakosság száma csökkenő tendenciát** mutat. Jellemző a **fiatalok elvándorlása**, a **kistelepülések elöregedése**. A lakosság összetételét tekintve jellemző a nemzetiségi jelenléte. A roma nemzetiség a települések többségében integrálódott. A térség közigazgatási és közoktatási feladatellátásában jelentős változások történtek. A helyi óvodák önkormányzati fenntartásban működhethetnek tovább. A közszolgáltatás, egészségügy területén önkormányzati

támogatással jó színvonalú az ellátást. A kereskedelmi, vendéglátó és egyéb szolgáltatások részlegesen vannak jelen, a kistelepülésekről szinte teljesen hiányoznak. A térség közbiztonsága jónak mondható. A civil társadalom jelenléte változó, a települések társadalmának fejlettségétől függően, a civil szervezetek közötti kapcsolatok és együttműködések nem erősek. A térség falvainak egy része leszakadt. Jelentős hátrányban vannak a civil élettér, a fiatalok tanuláshoz, képzéshez, munkához való hozzáféréseinek és ezzel a településen tartásuk tekintetében. A Pécsi járás a megyeszékhelyen kívül kis és aprófalvakból áll, egyetlen 5.000 főt meghaladó lakosságszámú települése Kozármisleny városa, 2.000 feletti lélekszámú Pellérd, amely a pályázó konzorcium tagja. 6 település 1.000 főt meghaladó létszámú, 30 település 1.000 fő alatti, ebből 16 település 100 fő alatti lakosságszámmal rendelkezik. Zsáktelepülések: Áta, Bosta, Husztót, Kisherend, Kovácsszénája, Kökény.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Gazdasági viszonyok

A térség belső térszerkezetében Pécs az elsődleges rendező elv, az infrastruktúrát és szolgáltatásokat tekintve egyaránt. Amellett, hogy nem alakulhattak ki valódi decentrumok a település körül, mikrokörzeti szinten egyes települések szerepe megnőtt. Átfedésekkel, de a rendszer az alapja a közös hivatalok szerveződésének (pl. Orfű), továbbá részben a járási szintű közigazgatásnak is. Annak ellenére, hogy **Pécs látja el** mind az oktatási, egészségügyi ügyelet, sürgősségi betegellátást, mind **a térségi igazgatási feladatokat** és a térség munkavállalóinak nagy része is ott vállal munkát, funkcionális értelemben vett területi munkamegosztás azonban némiképp létezik, például a helyi lakosság nagy része tölti szabadidejét pihenéssel, sportolással a Pécshez közeli Orfűn. Pécs városa agglomerációjához tartozó települések demográfiai, iskolázottsági, foglalkoztatási mutatóival kiemelkednek a járás községei közül. Ezen urbanizálódó falusi települések népessége a városból való kiköltözők miatt a többi településnél gyorsabban növekszik, így jellemezhető Bogád, Orfű, Pellérd vagy a már említett Kozármisleny is.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Foglalkoztatás, munkanélküliség

A foglalkoztatási adatokat tekintve, a térségben az aktív korúak (15-64 év közöttiek) foglalkoztatási aránya 56%, amely az országos érték alatt, de a megyei átlag fölött van, a Pécs közvetlen vonzáskörzetéhez tartozó településeken pedig közel 60%-os. A **foglalkoztatottak** (ingázók is) **jelentős része Pécsen dolgozik**, a saját településükön kevesen találnak munkalehetőséget. Fokozottan igaz ez az 500 fő alatti településekre, ahol a munkanélküliek aránya is jóval meghaladja a nagyobb, Pécs körüli településeket. Ez a tény mindenesetre felveti a településeken való munkahelyteremtés kérdését, amit a munkaerő az elérhető bevételekhez viszonyított magas költsége, a rugalmasabb foglalkoztatási módok bürokratikus volta nehezít.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Oktatás

„Baranya megye közoktatási rendszerét a szegregáció, a roma tanulók, valamint speciális nevelési igényű gyerekek oktatásának nehézségei jellemzik, ez különösen a kistelepüléseken és a hátrányos helyzetű térségekben jelenik meg. Az alapfokú oktatás helyi igényeket figyelembe vevő fejlesztése megkerülhetetlen, az iskolai kudarcok elkerülése, a továbblépéshez szükséges alapkompenciák elsajátítása, az eredményesség és a társadalmi felzárkózás érdekében. 2013. január 1. után Baranya megyében 32 állami fenntartású, 9 egyházi, 4 magán fenntartású, 2 nemzetiségi önkormányzat által és egy felsőoktatási intézmény által fenntartott többcélú intézmény működik. A megyeszékhelyen és a nagyobb városokban valamennyi állami fenntartásba került általános iskola és alapfokú művészeti iskola többcélú intézmény keretein belül látja el feladatát.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Kultúra

„A járásban valamennyi település rendelkezik közösségi szintérrel, művelődési házzal, faluházzal, közösségi házzal, némely településen azonban a mérete, felszereltsége, állaga miatt nem alkalmas a közösségi együttlét funkciója betöltésére. A térségben kevés helyen van szakképesítéssel rendelkező közművelődési munkatárs. Van példa a közművelődési megállapodással történő feladatellátásra is, Szalántán, Kozármislenyben. A létrejött IKSZT-ben (a konzorcium településein: Orfűn és Szalántán) működő szervező a helyi közösségi, kulturális élet szervezéséért, koordinációjáért is felelőssé vált.

A megyei könyvtárellátást biztosító pécsi székhelyű Csorba Győző Könyvtár szakmai felügyeletével szinte minden kistérségi településen működik könyvtári szolgáltató hely, ahol azelőtt nem volt erre lehetőség. Az állami támogatásból a dokumentumvásárláson és a működtetésen kívül felújításra, kisebb beruházásokra, rendezvények szervezésére is jut forrás. A megyei könyvtár és a települések között jó az együttműködés, a könyvtári szolgáltatást igénylik és kedvelik a települések lakói, sőt további bővítésre, fejlesztésekre (informatikai fejlesztések, programok szervezése) is van igény.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Civil szervezete és helyi kisközösségek

„A Pécsi járás területén az országos tendenciához hasonlóan gondot okoz a népesség csökkenése, a fiatalok elvándorlása, valamint a lakosság elöregedése. A fiatalok számára a lehetőségeik bővítése, valamint az életminőségük fejlesztése jelentene segítséget. Az idős népesség magas aránya a szociális és az egészségügyi ellátórendszert is kihívás elé állítja, mely a szolgáltatások bővítésével, a szakemberek képzésével és továbbképzésével küzdhető le. A munkanélküliség is komoly problémát okoz a területen, a hátrányos helyzetű rétegek számának növekedését, valamint az elszegényedést hozza magával. A pályakezdők munkanélkülisége fontos probléma, a vállalkozói kultúra nem alakult ki, kevés az innovatív,

atipikus foglalkoztatási megoldás. A helyi természeti és kulturális értékek igen kedvezőek, azonban az erre alapuló turisztikai attrakciók, idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztése szükséges lenne.

A konzorcium településein számos civil szervezet, helyi közösség működik. **Bakonyán** a helyi labdarúgócsapat működésének biztosítása mellett részt vállalnak a település rendezvényeinek lebonyolításában, szervezésében. Kispályás tornákat, bálákat, szabadidős tevékenységeket szerveznek. Működik Polgárőr Egyesület és Nyugdíjas Baráti kör, továbbá a BÖBE a - Bakonyai Öreg Bányászok Egyesülete, amely igyekezik megőrizni a bányász hagyományokat. A Roma Önkormányzat mindenben partnere a település Önkormányzatnak, hiszen minden rendezvényen képviselteti magát. A helyi civil szervezetek rendezvényei, a falu lakosságának nagy hányada részt vesz. Az aktuális évben a Nyugdíjas Baráti Kör kimondottan az időseknek is szervez rendezvényeket, minden évben van gyermeknap a településen, amelyet közösen szerveznek az civilek, az önkormányzat, Nemzetiségi Önkormányzat. A nemzetiségi Önkormányzat Roma Napot is szervezett az utóbbi években. A nőnapot szintén közösen ünneplik a szervezetek.

Bogádon a civil szféra aktívan részt vesz a közösség életében, minden célcsoportot megszólítva. Minden civil szerveződés jó kapcsolatot ápol a települési önkormányzattal. Ide tartozik a nyugdíjas klub, a sportegyesület, a polgárőrség, a különböző, szülők által életre hívott kezdeményezések. Az önkormányzat anyagi helyzetéhez mérten támogatja ezeket, illetve lehetőséget nyújt, akár helyszín biztosításával az összejövetelekhez, akár rendezvény keretében a szervezetek bemutatkozásaira. A nyugdíjas klub körülbelül 40 főt számlál, havi összejöveteleket tartanak, kapcsolatot ápolnak más települések hasonló klubjaival, szívesen részt vesznek a települési rendezvényeken és segítenek is rajtuk, valamint önmaguk is szerveznek programokat, kirándulásokat. A sportegyesület a helyi labdarúgást koordinálja, az utánpótlásnevelést biztosítja, több korosztályban van csapata, jelenleg mintegy 100 gyermek és felnőtt jár focizni. A polgárőr egyesület a legfiatalabb civil egyesület, 2010-ben alakult, ők biztosítják a különböző rendezvényeket, rendszeresen járőröznek a település területén. A hivatalos, formális szervezeteken kívül több civil kezdeményezés is működik a településen, az ő tevékenységük általában egy célra korlátozódik.

A konzorcium legnagyobb települése **Kozármisleny** városa. A településen több civil szervezet is működik: Kozármislenyi Református Templom Építési Alapítvány, amely heti rendszerességgel baba-mama klubot tart a kisgyermekes anyukák számára, a nyári szünidő idejére gyermekfoglalkozásokat, tudományos előadásokat szerveznek. A Kozármislenyi Nyugdíjasok Egymásért Egyesület egész évben a településen élő „szépkorúak” számára szervez programokat, ők az időskorúak érdekvédelmi szervezete. Az Élet-Esély Autistákat Segítő Egyesület lakóotthont biztosít az autista és más fogyatékossgal élő fiatalok részére, alkotótábort szervez és aktívan részt vesz Kozármisleny kulturális életében. A Bújj, bújj zöld ág Gyermekhívogató Egyesület játszóházakat, nyári alkotótábor szervez és szintén aktív a város kulturális életében. Kozármisleny Önkormányzata, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a

Német Nemzetiség Önkormányzat és a Horvát Nemzetiségi Önkormányzat együttműködését megállapodás szabályozza.

Orfún meglehetősen aktívnak mondható a civil szervezetek és a közösségek működése. Számos sportegyesület van jelen a településen (Orfúi Lovas Klub Egyesület, Orfúi Vitorlás Egyesület, Orfúi Sport Egyesület, Pécsi Kajak-Kenu Alapítvány). Az Orfúért Közalapítvány tevékenysége az egészségmegőrzést, a környezettudatos gondolkodást ösztönzi. Az Orfúi Társaskör Egyesület a kulturális és közművelődési igényeket elégíti, ahogy az Orfúi Kézműves Egyesület is, továbbá ők nagy szerepet vállalnak a nyári szabadidős tevékenységek szervezésében, ehhez a körhöz kapcsolható még a Malomkő Alapítvány is. Az Orfúi Polgárőr Egyesület a közbiztonságot támogatja. Az önkormányzat a településen működő civil szervezetek egy részét költségvetéséből is támogatja. Ezen kívül az önkormányzat különböző kedvezményekben részesíti az egyes szervezeteket (pl: ingatlan, vagy terület térítésmentes használata).

Pellérdén a több mint húsz különböző céllal létrejött civil szervezet működik. A legaktívabbak pályázat útján önkormányzati támogatásban is részesülnek. Pellérdén minden évben megrendezésre kerül a civil szervezetek tevékeny részvételével a Bolondos Április, Orbán napi szőlőszentelés, a Juniális, Falunap, melyen részt vesz minden korosztály. Katolikus Caritas programjaiban szerepel: havonta háromszor szervezett ruhaárusítás, Szent Erzsébet napi bál rendezése, báli bevételből a rászoruló tanulók iskolakezdését, kirándulásait táborozásait segítik. Évi két alkalommal élelmiszer csomagok kiosztását szervezik meg.

Szalántán a civil szféra aktívan jelen van a közösség életében, minden célcsoportot megszólítva. Minden civil szerveződés jó kapcsolatot ápol a települési önkormányzattal. A Sportegyesület már felkarolta a tömegsport mozgalmat, részt vesz versenyeken és civil szervezetként pályázatot nyújt be, több pályázatot nyertek a sportpálya felújítására és működtetésére. Az önkormányzat kulturális programjait szervezni segítő és a lebonyolításban részt vevő aktív fiatalok csoportja sokat tesz a falu közösségének formálásáért. Az önszerveződő csoport nem nevezhető civil szervezetnek, de a civil szféra tagjaiként sokat tesznek a közösségükért. Nemzetiségi önkormányzatok között is működik a településen: a Horvát és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Mindkettő aktívan részt vesz a falu kulturális életében, pályázataikkal támogatják és növelik a falu közösségeit. Az önkormányzat pénzügyi támogatást ad minden működő civil egyesületnek és alapítványnak. A helyi kultúrház helyszínt biztosít minden egyes civil program megtartásához, valamint a nemzetiségi önkormányzatoknak is, segít a pályázatfigyelésben, a pályázatok megírásában és lebonyolításában.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfú, 2017.)

4. A probléma azonosítása

„Magyarországon nagy területi különbségek figyelhetők meg mind az oktatás, a foglalkoztatottság és az infrastruktúra fejlettsége szempontjából. A **gazdasági elmaradottság szociális hátrányokat von maga után**, és az adott területen élők életesélyeit is nagyban befolyásolja. Az előző programozási ciklus tapasztalataiból megállapítható, hogy az egyenlő hozzáférést célzó intézkedések inkább a településméretből, s csak részben a gazdasági-társadalmi fejlettségből fakadó hátrányok kezelésére törekedtek, illetve a fizikai infrastruktúra megújítását célozták, és kevésbé volt jellemző a tartalmi jellegű, humán fejlesztési elemek, az ellátórendszer, illetve a közösségen belüli együttműködés erősítése.

A térségben élők szocioökonómiai helyzete tovább romlott: a munkanélküliség növekedése, a keresetek csökkenése, a szociális juttatások szűkülése miatt. A hátrányos helyzet átszáll a következő generációra, ahol jelenleg is magas a végzettség nélküli iskolaelhagyás (továbbtanulás lemaradás). A halmozottan hátrányos helyzetű lakosság körében (különösen a roma családokban) a legnagyobb az óvodából kiszorulók aránya.

A hátrányos helyzetet jelentősen befolyásolják a területi hátrányok, ahol a problémák kumulatív módon jelentkeznek (egészségügyi, gazdasági, szociális, infrastrukturális hátrányok együttesen). Ezek a települések többnyire falvak, ahol szakemberhiány, szaktudásbeli hiány vagy szolgáltatáshiány is fennállhat, így lefedetlen szolgáltatási területek alakulnak ki. A szolgáltatási helyek száma és a nyújtott szolgáltatás minősége is egyenetlen, ami nagymértékben adódik a belső, a szakmai partnerek és a szektorok közötti kommunikáció hiányából.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Az innovatív program keretében lehetőséget biztosítunk a különböző intézményekben dolgozók, szolgáltatók közötti, lépcsőzetes tapasztalatcserére, amelynek eredményeképpen a dolgozók ellátási ismeretei fejlődnek, újszerű, innovatív módszereket, eljárásokat sajátíthatnak el. Valamennyi bevont településen azonos kompetenciákkal, végzettséggel rendelkeznek a szociális dolgozók, ezáltal a lakosok számára mindenhol alapvetően biztosítottá válik a magasabb szinten történő szociális ellátó rendszerekhez történő hozzáférés, ami a projekt egyik kiemelt célja. Szeretnénk elősegíteni az így felhalmozott tudás és tapasztalat összegzését, valamint kölcsönös átadását.

Baranya Megye területfejlesztési Programja 2014-2020

Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése

„A fejlesztési programok sikerességének és hatásosságának egyik előfeltétele a partnerség kialakítása minél szélesebb társadalmi csoportok és intézményi szereplők bevonásával a koncepció kialakításától a program megvalósításáig. Ehhez létre kell hozni és működtetni kell azokat a csatornákat, amelyek segítenek az együttműködés megteremtésében.

A vállalkozások együttműködésének elmélyítésében a megyei vállalkozásfejlesztési szervezet (Baranya Megyei Vállalkozói Központ) mellett a kereskedelmi és iparkamara, valamint az agrárkamara, de a szomszédos megyék hasonló szervezetei, illetve a határos horvát megyék fejlesztési ügynökségei fontos szerepet kell, hogy kapjanak. A széles partneri kör bevonása segít a legakutabb problémák felszínre hozásában, a legjobb megoldások kidolgozásában és a fejlesztések elfogadtatásában, nem utolsósorban azok hosszú távú fenntartásában. Ennek egyik kulcs eleme, hogy a közösségek magukénak érezzék a későbbiekben megvalósuló fejlesztéseket – melynek megalapozása már a programozás időszakában megkezdődik -, ezzel is biztosítva azok felelős használatát.

Elengedhetetlen a rendszerszerű gondolkodás kialakítása, a problémák megoldására komplex válaszok, beavatkozások kialakítása és a térségi alapú megközelítés alkalmazása. Térségi alapú közelítéssel és közvetlenül érintett közösségek bevonásával a kihívások azonosítása, a partnerek megtalálása a helyi ismeretek hasznosítása és az együttműködés kialakítása is könnyebbé válik, a kitűzött célok elérésének esélye növekszik, a tervezett fejlesztések összehangolt, egymásra épülő megvalósítása mind idő-, mind költségráfordítás, mind a várható eredmények elérése tekintetében hatékonyságnövekedéssel járhat.

Az átfogó célok vonatkozásában a rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése a legközvetlenebb módon tudja segíteni a megye lakossága jó életminőségének biztosítását. Ezen átfogó cél elérését segítik a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtés kapcsán megfogalmazott horizontális elvárások. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével átfogó cél a megye, mint élhető környezet hosszú távú fenntarthatóságát garantálja. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden ember számára átfogó cél elsősorban a megye lakossága életminőségének javítását szolgálja, de jelentős mértékben segíti az együttműködő városi és vidéki térségek rendszerének kialakulását is. A horizontális célok és elvek közül mindezt szolgálja a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése, valamint a partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése.”

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Az ellátórendszer szereplői

A sikeres kommunikációnak köszönhetően, lehetőség lesz az ellátórendszer fejlesztésére az alábbi célok elérésének érdekében:

- hátrányos helyzetűek kompetencia felmérése és fejlesztése, mentorálása,
- hátrányos helyzetű kismamák segítése,
- prevenciók tevékenységek erősítése,
- a védőnők közreműködésével anyák egészségtudatos magatartásának fejlesztése

Szociális és gyermekjóléti ellátás

Orfűn a szociális alapszolgáltatások megszervezése az önkormányzat feladata, melyet a Pécsi Kistérségi Alapszolgáltató Központ segítségével lát el, társulási megállapodás keretében. A rendelkezésre álló ellátások: falugondnoki szolgálat, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint idősek nappali ellátása.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Orfű, 2013)

Kozármislenyben egyházi fenntartású Idős Korúak Gondozó Otthona működik, emellett a településen tevékenykedik a Kozármislenyi Nyugdíjasok Egymásért Egyesülete, mely szabadidős programokat szervez a helyi idősek számára. A SZOCEG Nonprofit KFT. a nyugdíjasok számára biztosít a településen házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést és az idősek klubját.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Kozármisleny, 2013)

Szalántán az önkormányzat a helyi lakosok kezdeményezésére, a kedvező jogszabályi környezetet kihasználva 2003-ban megalapította a Gondozási Központot, mely 2008-tól kezdve a pécsi székhelyű Kistérségi Alapszolgáltatási Központ feladat-ellátási helye, mely szociális étkeztetést is biztosít.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Szalánta, 2013)

Pellérden nincs napközbeni ellátás az idősek számára, azonban házi segítségnyújtás, valamint jelzőrendszeres házi segítségnyújtás rendelkezésre áll.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Pellérd, 2013)

A gyermekjóléti alapellátást Orfűn, Bogádon, Bakonyán, Pellérden és Kozármislenyben is a pécsi székhelyű Esztergár Lajos Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ látja el.

Egészségügyi ellátás

Orfűn az önkormányzat fenntartásában háziorvosi szolgálat működik, a háziorvos a felnőtt és a gyermek betegek ellátását egyaránt elvégzi, nincs külön gyermekorvos. A gyermekek szakorvosi, járó- és fekvőbeteg ellátását pécsi intézményekben végzik. Az orvosi rendelő jól felszerelt, valamint a település erőssége, hogy már kora gyermekkorban (óvodában, iskolában) nagy hangsúlyt fektetnek a különböző szűrővizsgálatok elvégzésére. Védőnői szolgálat biztosított (Abaliget, Husztót, Kovácsszénája és Orfű tartozik a védőnő területéhez), a gyógyszerár a hét minden munkanapján, a háziorvos rendelési idejével megegyezően tart nyitva. A járóbeteg-szakellátásra, és a fekvőbeteg ellátásra, rehabilitációs és fejlesztő kezelésre általában a pécsi intézményekben kerül sor. A településen magánvállalkozásban működik egy fogorvosi rendelő.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Orfű, 2013)

Bogádon a háziorvosi ellátás négyoldalú szerződés keretében történik, a nagykozári székhelyű praxis három települést lát el: Bogádot, Nagykozárt és Romonyát.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Bogád, 2013)

Bakonyán nincs külön háziorvosi szolgálat, a település lakói nagyrészt a Kővágószőlősi háziorvosi szolgálatához járnak és a gyermekorvosi szolgáltatásokat is ott veszik igénybe.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Bakonya, 2013)

Kozármislenyben a házi-, gyerek- és fogorvosok vállalkozóként, saját rendelőikben látják el a betegeiket, az előbbieket heti egy alkalommal körzethez tartozó településeken is rendelnek, az utóbbi biztosítja az iskola fogászati rendelést. A védőnői szolgálatot az önkormányzat alkalmazásában lévő három főállású védőnő látja el. Munkájuk során a fent említett körzetbe is kijárnak és ellátják a védőnői teendőket.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Kozármisleny, 2013)

Szalántán az önkormányzati tulajdonú egészségházzal működik a több település lakóit ellátó családorvosi praxis, a védőnői szolgálat és a település gyógyszertára.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Szalánta, 2013)

Pellérdén az egészségügyi alapellátást 1 fő háziorvos látja el. A laborvizsgálatokhoz szükséges mintavétel minden héten egy alkalommal a jelenleg a rendelőintézetben történik, így a betegeknél nem kell a megyeszékhelyre utazniuk. A háziorvosi rendelő mellett működik az anya- és csecsemővédelmi rendelő 1 fő védőnővel. Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő, megszervezi a terhesség ideje alatti kötelező vizsgálatokat, a kisgyermekes anyákat otthonukban is meglátogatja, tanácsokat ad a csecsemő fogadására és gondozására.

(Helyi Esélyegyenlőségi Program – Pellérd, 2013)

5. Az innovatív program bemutatása

Felépítés:

1. Klubfoglalkozások
2. Workshopok
3. Konferencia (*Kommunikációs Terv*)

Érintettek, bevonandó együttműködő partnerek:

- Pécs és Környéke Szociális Alapszolgáltatási és Gyermejkölési Alapellátási Központ és Családi Bölcsőde Hálózat tagjai,
- Esztergár Lajos Család- és Gyermejkölési Szolgálat és Központ,
- Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület tagjai,
- civil szervezetek,
- települési önkormányzatok,
- kisebbségi önkormányzatok,
- felsőfokú oktatási intézmény,
- általános és középiskolák,
- óvodák,
- Baranya Megyei Kormányhivatal,
- Baranya Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja,
- Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság,
- egészségügyi intézmények, rendelőintézetek,
- Csorba Győző Könyvtár

5.1. Klubfoglalkozások

A programelem, egy egymásra épülő programcsomag első lépcsője. Fő célja, a **kommunikáció erősítése a munkatársak között**, szervezeti szinten, aminek segítségével elérjük **az ellátórendszer fejlődését**. Törekedni kell arra, hogy egy-egy intézményen belül, minél nagyobb létszámban tudjuk megszólítani, bevonni az érdekelteket. Az itt létrejövő **információcsere**, aminek fontos és elengedhetetlen része az **esetmegbeszélés**, lehetővé teszi az egymás közti kommunikáció hiányosságainak, a megfelelő működés előnyeinek és a megoldási lehetőségeknek a feltárását. Minden esetben ajánlott olyan külső szakember bevonása, aki rendelkezik a megfelelő gyakorlattal és tudással a témát illetően.

A program során célunk a fentiekén túlmenően, hogy fejlesszük a résztvevők kommunikációs alapkészségeit, eszköztárát és személyes hatékonyságát a munkája és a mindennapi élete során. A foglalkozás segítségével, képes kontrollálni helyzeteket, képessé válik konstruktív kritika megfogalmazására, tudatosítja és gyakorolja az önérvényesítő viselkedést.

Fejleszthető kompetenciák

A résztvevő képes lesz

- felismerni és alkalmazni a kommunikációs alapfogalmakat,
- meggyőzően képviselni az álláspontját,
- tudatosan alkalmazni a kérdéstechnikákat,
- érvelni,
- konfliktust kezelni

Célcsoport

Helyi szinten, az intézmények, **szolgáltatók, szervezetek munkatársai** (pl.: család- és gyermekjóléti központ családsegítői; vagy civil szervezetek képviselői; vagy a rendőrség dolgozói, stb.)

Megvalósítók, bevont szakemberek

- projektkoordinátor (*a Kommunikációs Tervért felelős személy*),
- kommunikációs tréner, előadó

Célok

- szervezeti szintű kommunikáció megerősítése,
- szervezeti szintű problémák feltárása és kezelése,
- innováció elősegítése,
- szervezeti kommunikációs tervek megalkotása,
- kommunikációs készség és képességfejlesztés,
- közösségfejlesztés,
- információátadás

Témák

- hatékony szervezeti kommunikáció megteremtése,
- probléma megoldási technikák,
- egységes szervezeti kommunikációs szabályok megalkotása

Módszerek és tevékenységek

- **interaktív előadás**, szakemberrel folytatott beszélgetés keretében a témához kapcsolódóan elméleti ismeretek átadása (tréner vagy kommunikációs szakember),
- jégtörő, frissítő, a kikapcsolódást elősegítő játékok, **játékos feladatok**,
- **gyakorlati elemek**, szituációs gyakorlatok

Időkeret és ütemezés

A program időtartama alatt, szervezetenként 1 alkalommal, 3-3 óra időtartamban.

Helyszín:

A szervezet, intézmény tárgyaló vagy előadóterme, a létszámhoz igazítva.

Ajánlott gyakorlatok és feladatok Klubfoglalkozáshoz

a) Torony

Szükséges idő: kb. 20-25 perc

Szükséges anyagok, eszközök: A4-es méretű papírok

A gyakorlat célja: A gyakorlat célja egyrészt a „jégtörés”, valamint az együttműködésre ösztönzés, a csoporttagok egymásra hangolódásának és kommunikációjának erősítése.

A gyakorlat menete:

1. A játékvezető csoportokra osztja a résztvevőket, minden csapat ugyanannyi papírlapot kap. Úgy helyezkednek el a teremben a játékosok, hogy a csapatok ne zavarják egymást, és ne hallják egymás ötleteit sem.
2. A játékvezető ismerteti a feladatot: a papírlapokból közösen kell egy tornyot építeniük, a cél, hogy minél magasabb legyen, erre 10-15 percet kapnak a csoportok. Nehezített feladat: beszéd és hangadás nélkül folyik az építkezés.
3. Miután lejárt az idő végigjárjuk az összes csapattal az egyes tornyokat, és mindenhol meghallgatjuk a csoport stratégiáját.
4. Beszélgetünk a gyakorlatról
 - Milyen érzés volt részt venni a gyakorlatban?
 - Valóban „jégtörő” volt gyakorlat?
 - Mi volt nehéz és mi volt könnyű feladat a résztvevők számára?
 - Voltak konfliktusok? Hogyan kezelte ezeket a csoport?
 - Milyen szerepek alakultak ki a csoporton belül?
 - Nem hangzott el, hogy az nyer, aki a legmagasabbra építi a tornyot, miért vált ez mégis céllá egy-egy csoportban?

b) Lottónyeremény

Szükséges idő: kb. 40-45 perc

Szükséges anyagok, eszközök: jegyzetlap és íróeszköz

A gyakorlat célja: A gyakorlat célja az együttműködésre ösztönzés és ezzel párhuzamosan az érdekérvényesítés technikáinak kipróbálása.

A gyakorlat menete:

1. A játékvezető ismerteti a feladatot: 3-4 fős csoportokba kell rendeződni, és egy családot megjeleníteni: apa, anya, gyerek/ek. Kerettörténet: a család nyer a lottón, és az összeget szeretnék gyorsan elkölteni. Mindenkinek vannak vágyai, de a pénz nem elég minden ötlet megvalósítására, minden igény kielégítésére. Minden családtag annyi pénzben részesül, amennyit kiharcol magának. Fontos, hogy az osztozkodásra szánt időt limitálja a foglalkozásvezető.

2. A gyakorlatot közös megbeszélés zárja

- Milyen érzés volt részt venni a gyakorlatban?
- Mi nehezítette a feladat során az osztozkodást?
- Milyen technikákat alkalmazhatunk, ha érvényesíteni kívánjuk az érdekeinket?
- Hogyan reagálhatnak erre mások?
- Mi volt nehéz és mi volt könnyű feladat a résztvevők számára?
- Voltak konfliktusok? Hogyan kezelte ezeket a csoport?
- Milyen szerepek alakultak ki a csoporton belül?

c) Véleményvonal

Szükséges idő: kb. 20-25 perc

Szükséges anyagok, eszközök: állítások, idézetek és hely a mozgáshoz

A gyakorlat célja: A gyakorlat célja ráhangolódás egy témára, a résztvevők véleményének megismerése, a kommunikációs képesség fejlesztése.

A gyakorlat menete:

1. A foglalkozás kezdetén, az elméleti ismeretek átadása előtt érdemes alkalmazni a gyakorlatot. Segíti a résztvevők egymásra hangolódását, valamint a későbbi gyakorlatokat is előkészíti.

2. A résztvevők állításokat hallanak, melyek kapcsolódnak az adott témához, az a feladatuk, hogy átgondolják, hogy mennyire értenek egyet az adott gondolattal. Minden idézet után kifejezhetik a véleményüket, úgy, hogy elhelyezkednek a foglalkozásvezető által kijelölt véleményvonal általuk választott pontján. Az egyenes egyik vége (a terem egyik fala) az

„egyáltalán nem értek egyet”, a másik a „teljes mértékben egyetértek”, a középpont jelentése: „nem tudok/kívánok dönteni”. A résztvevők minden körben időt kapnak a hallottak átgondolására, majd elfoglalják helyüket a „véleményvonalon”.

3. A játékosok ki is fejthetik véleményüket, érzéseiket.

4. A gyakorlatot közös megbeszélés zárja

- Milyen érzés volt részt venni a gyakorlatban?
- Mi okozott nehézséget, mi nyerte el a tetszésüket?

5.2. Workshop jellegű szakmai találkozók

A programelem, az egymásra épülő programcsomag második lépcsője. Fő célja, a **kommunikáció erősítése a bevont együttműködő partnerek között**, aminek segítségével elérjük az ellátórendszer fejlődését. A *Klubfoglalkozásokat* követően, összesen 5 településen (Bakonya, Bogád, Kozármisleny, Orfű, Pellérd, Szalánta) valósul meg egy-egy workshop jellegű **szakmai találkozó**. Törekedni kell arra, hogy egy-egy településen, minél nagyobb létszámban vonjuk be azokat a szakembereket, döntéshozókat, akik a helyi közösségben gyakorlati munkát végeznek. A szakmai tartalom egyezése miatt, figyeljünk oda a megszólított szakemberek megfelelő eloszlására, főleg, ha egyszerre több helység részéről is érintettek. Az itt létrejövő szélesebb körű **információcsere** láthatóvá teszi az egymás mellett, illetve közösen, a célcsoport érdekében tevékenykedő szervezetek, intézmények egymás közti kommunikációjának hiányosságait és felszínre hozza a párbeszéd megfelelő működésének előnyeit, továbbá feltárja a megoldási lehetőségeket. Minden esetben ajánlott olyan külső szakember bevonása, aki rendelkezik a megfelelő gyakorlattal és tudással a témát illetően.

A program során célunk a fentiekén túlmenően, hogy fejlesszük a résztvevők kommunikációs alapkészségeit, eszköztárát és személyes hatékonyságát a munkája és a mindennapi élete során. A foglalkozás segítségével, képes kontrollálni helyzeteket, képessé válik konstruktív kritika megfogalmazására, tudatosítja és gyakorolja az önérvényesítő viselkedést.

Fejleszthető kompetenciák

A résztvevő képes lesz

- felismerni és alkalmazni a kommunikációs alapfogalmakat.
- meggyőzően képviselni az álláspontját
- tudatosan alkalmazni a kérdéstechnikákat
- érvelni
- konfliktust kezelni

Célcsoport

A települések vonzáskörzetében működő intézmények, szolgáltatók, szervezetek munkatársai (pl.: család- és gyermekjóléti központ családsegítői és civil szervezetek képviselői és a rendőrség dolgozói, stb.); helyi döntéshozók.

Megvalósítók, bevont szakemberek

- projektkoordinátor (*a Kommunikációs Tervért felelős személy*)
- kommunikációs tréner, előadó(k)

Célok

- partner szintű kommunikáció megerősítése
- partner szintű problémák feltárása és kezelése
- innováció elősegítése
- kommunikációs tervek megalkotása
- kommunikációs készség és képességfejlesztés
- információátadás
- eseti mediáció
- a nonverbális kommunikáció megismerése

Témák

- hatékony, partnerközi kommunikáció megteremtése (elmélet)
- ügyfél kommunikáció (gyakorlat)
- asszertív kommunikáció (gyakorlat)

Módszerek és tevékenységek

- **interaktív előadás**, szakemberrel folytatott beszélgetés keretében a témához kapcsolódóan elméleti ismeretek átadása (tréner vagy kommunikációs szakember)
- jégtörő, frissítő, a kikapcsolódást elősegítő játékok, **játékos feladatok**
- gyakorlati elemek, **szituációs gyakorlatok**

Időkeret és ütemezés

A program időtartama alatt településenként 1 alkalommal (összesen 5 alkalommal), 3-3 óra időtartamban.

Helyszín

A település önkormányzata, művelődési háza, könyvtára, stb., a létszámhoz igazítva. A létszámokat nagyban befolyásolja a község, város mérete, lakosság száma.

Ajánlott gyakorlatok és feladatok Klubfoglalkozáshoz

a) Érzelem szobrászat – a nonverbális kommunikáció témájának feldolgozása

Szükséges idő: kb. 20-25 perc

Szükséges anyagok, eszközök: szituációs kártyák, melyeket a résztvevőkkel közösen is elkészíthet a játékvezető vagy maga is megírhatja őket a program előtt.

A gyakorlat célja: A gyakorlat célja a kommunikáció, nem verbális kommunikáció témájának feldolgozása. Kiemelt cél a korábban feldolgozott téma gyakorlati kipróbálása, az ismeretek összegzése, rendszerezése.

A gyakorlat menete

1. A résztvevők csoportokat alkotnak. Minden csoport kap egy érzelem kártyát. Csoportonként kiválasztanak egy résztvevőt, akinek szoborként meg kell formálnia a kártyán szereplő érzelmet.

A szobor, aki megformálja az érzelmet, nem nézhet tükörbe, a csoport visszajelzései, és instrukciói alapján kell dolgoznia.

2. A kész szobrokat a többi csapat tagjai megvizsgálják, megpróbálják kitalálni, hogy melyik érzelmet mutatja be.

3. A gyakorlatot közös megbeszélés zárja

- Az adott testtartás és a mimika hogyan tükrözi az érzelmi állapotot?
- Miről lehetett könnyen felismerni a szobrokat?
- Mi okozott problémát?
- Hogyan lehetett volna még bemutatni az adott érzelmet?

b) Találd ki a szabályt! – a kommunikáció témájának feldolgozása

Szükséges idő: kb. 20-25 perc

Szükséges anyagok, eszközök: szituációs kártyák, melyeket a résztvevőkkel közösen is elkészíthet a játékvezető vagy maga is elkészítheti a program előtt.

A gyakorlat célja: A gyakorlat célja a kommunikáció, együttműködés témájának feldolgozása. Kiemelt cél a korábban feldolgozott téma gyakorlati kipróbálása, az ismeretek összegzése, rendszerezése.

A gyakorlat menete

1. A játékvezető ismerteti a játék szabályait: valaki kimegy, és addig a csoport tagjai kitalálnak egy szabályt, ami szerint viselkednek majd akkor, amikor visszajön a kitaláló.

A bejövő játékos mindenkinek feltehet egy tetszőleges kérdést, amire ő a megbeszélte szabály szerint válaszol. Akinél kitalálja, az megy ki a következő körben.

Szabály lehet például, hogy a válaszokat mindig az abc soron következő betűjével mondjuk, vagy mindenki úgy válaszol a kérdésre, mint a jobb oldali szomszédja.

2. A gyakorlat megbeszélése

- Hogyan érezték magukat a játékosok?
- Mi könnyítette és mi nehezítette a feladat megoldását?

5.3. Kistérségi Konferencia, az együttműködés jegyében

A programelem, az egymásra épülő **programcsomag záróeseménye**. Fő célja, a **kommunikáció széleskörű megerősítése**, a programban résztvevő, bevont együttműködő partnerek között, aminek segítségével nagymértékben járulunk hozzá az ellátórendszer fejlesztéséhez. A *Kistérségi Konferencia, az együttműködés jegyében* elnevezésű rendezvény Orfűn kerül megrendezésre, a *Klubfoglalkozásokat* és a *Workshop jellegű szakmai találkozókat* követően, összesen 1 alkalommal. Törekedni kell arra, hogy minél nagyobb létszámban vonjuk be azokat a szakembereket, döntéshozókat, akik a részt vettek már a programban és továbbra is kapcsolatban maradnak a célcsoporttal. A konferencián lehetőséget kell biztosítani minden partnernek, aki vállalja a szervezete, intézménye bemutatását, illetve azt, hogy milyen módon áll kapcsolatban a célcsoporttal. Az egész napos programon, kommunikációs szakember előadása is javasolt. Itt lehetőségük lesz a résztvevőknek jobban megismerni a másik fél munkáját, valamint a személyes kapcsolatok is fejlődhetnek. A rendezvény végén, a bevont és megjelent partnerek egy *Kommunikációs Tervet* fogadnak el, melynek tartalmát - az előzetes programalkalmakon összegyűjtött információkra építve – a projektkoordinátor állít össze. Az alapelveket tartalmazó dokumentum célja, egy olyan kézzel fogható produktum, mely már létrejöttének folyamatával is segíti a sikeres kommunikációt, ezzel pedig az ellátórendszer hatékonyabb működését. Média megjelenés ajánlott.

Célcsoport

A települések vonzáskörzetében működő intézmények, szolgáltatók, szervezetek munkatársai; helyi, megyei, országos döntéshozók.

Megvalósítók, bevont szakemberek

- projektkoordinátor (*a Kommunikációs Tervért felelős személy*),
- partneri előadók,
- szakmai előadók

Célok

A hatékony kommunikáció és együttműködés segítségével elősegíteni az ellátórendszer fejlesztését; Kommunikációs Terv elkészítése és elfogadása.

Témák

- intézmények, szervezetek, szolgáltatók bemutatása (partner előadó),
- hatékony, sikeres kommunikáció (szakmai előadók),
- eddigi eredmények bemutatása (projektkoordinátor),
- a pályázat bemutatása (projektkoordinátor),
- Kommunikációs Terv elfogadása

Módszerek és tevékenységek:

- előadások

Időkeret és ütemezés

A program időtartama alatt 1 alkalommal, 6 óra időtartamban.

Helyszín

Orfű település önkormányzata, művelődési háza, könyvtára, stb., a létszámhoz igazítva.

6. Kapcsolódások, illeszkedések további programokhoz

Orfű Község Önkormányzatának a legsikeresebb projektjei:

- DDOP 2.1.1/A.B-12 Turisztikai attrakciók és szolgáltatások fejlesztése; „Malom a múltból, látogatóközpont a jövőből” című projekt. A projekt keretében egy ökoturisztikai látogatóközpont építése valósult meg a Pécsi-tó partján, valamint a Malommúzeum új fogadóépülete és egy új papírmalom épült fel.
- TÁMOP 3.2.3/A-11/1 "Építő közösségek" - A) közművelődési intézmények a kreatív iparral kapcsolatos alapkompenciák fejlesztését elősegítő új tanulási formák szolgálatában 3. ütem; „A TÁJ(ház) öröksége eleink nyomában - képzések az orfúi tájházban” című projekt. Orfű Község Önkormányzata a helyi civil szervezetekkel, művészekkel, oktatókkal összefogva művészeti képzéseket valósított meg.

Bogád Község Önkormányzata a „Bogád község a fenntarthatóbb életért” címmel elnyert támogatási összegből iskolai kerékpártárolót és ehhez kapcsolódó, a művelődési házban lévő vizes blokk felújítását valósította meg. TIOP 1.1.1-07/1 pályázat keretében a bogádi Dr. Berze Nagy János Körzeti Általános Iskola informatikai fejlesztése valósult meg.

Bogád Község Önkormányzata Nagykozár Község Önkormányzata által vezetett konzorcium tagjaként TOP-4.1.1-15-BA1-2016-00021 azonosítószámú, „Egészségügyi alapellátás fejlesztése a nagykozári háziiorvosi körzetben” címmel pályázatot nyújtott be a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban. Az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza, különös tekintettel az alábbi célcsoportokra: várandósok, nők, gyerekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek. A projekt a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a korai felismerést, a korai fejlesztést, az egészséges fejlődést, az életminőség javítását és a munkaképesség mielőbbi visszaállítását, valamint az erőforrások koncentrációjával az egészségügyi alapellátással kapcsolatban álló, többi ágazathoz tartozó közszolgáltatásokkal való hatékonyabb együttműködést, a szolgáltatások költség-hatékonyságának és minőségének javítását segíti elő. Az EFOP-1.5.2-16 - „Humán szolgáltatások fejlesztése a Pécsi járásban” című megvalósításra kerülő projekt a közösség egészségkultúrájának fejlesztését célzó, életmód váltást támogató programok megszervezésével a helyi kisközösségek társadalom-szervező szerepének megerősítésén keresztül hozzájárul az egészséges életmód közösségi szintű megerősítéséhez.

Kozármisleny Város Önkormányzata a "Tanulva sportolni - sportolva tanulni" - a kozármislenyi többcélú Janikovszky Éva Művelődési Központ, mint integrált mikrotérségi központ fejlesztése című pályázat összegéből a tartalom- és infrastruktúrafejlesztés mellett eszközpark fejlesztésre is lehetősége nyílt a keretből.

Kozármisleny Város Önkormányzata a TOP-1.4.1-15 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével című felhívás keretében „4 csoportos új bölcsőde építése Kozármislenyben” című projektet nyújtott be. A projekt megvalósítása során új bölcsőde épület épül, illetve az óvoda játszóudvara kerül felújításra, továbbá eszközbeszerzés kapcsolódik az infrastrukturális fejlesztésekhez. A projekt célja a gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő megsegítése. Az EFOP-1.5.2-16 - „Humán szolgáltatások fejlesztése a Pécsi járásban” című megvalósításra kerülő projekt keretében megvalósításra kerülő „Szívességprogram” szintén hozzájárul a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, és a családok segítéséhez.

Pellérd Község Önkormányzata a DDOP-3.1.3/D-11-2012-0013 projekt keretében, melynek során a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése valósult meg, egy újabb intézményegységgel bővült a Pellérdi Általános Művelődési Központ.

Bakonya Község Önkormányzata a település központi – elsősorban a Petőfi és a Fő utcát érintő – területeinek csapadékvíz elvezetését oldotta meg a DDOP 5.1.5/B-11 Helyi és térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztése projekt támogatási összegéből. A projekt célja a veszélyeztetettség megszüntetése, illetve újabb belvíz okozta károk megelőzése volt.

Szalánta Község Önkormányzata a „Gyalogúton” című projekt során együttműködött a projekt megvalósításban a szalántai Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, a Türr István Képző és Kutató Intézettel, valamint a MIOK a hátrányos helyzetű emberekért Alapítvánnyal. A projekt célja az ott élők társadalmi befogadását segítő szociális, közösségi, oktatási, egészségügyi szolgáltatások kialakítása, fejlesztése; közös elhatározás alapján a romák és a többségi társadalom együttélésének megerősítése. Ehhez járulnak hozzá a projekt során a tematikus fejlesztő programok, melyek folyamán a programba bevontakat képzik, mentálisan-szociálisan felkészítik, kulturálisan aktivizálják a settlement típusú szociális munka eszközrendszerével.

Pécsi Többcélú Agglomerációs Társulás intézménye /PKSZAK / TOP 4.2.1-15-BA1-2016-00015. azonosítószámmal "Nappali ellátások fejlesztése a Pécsi Kistérségben" címmel nyújtott be pályázatot Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban. A projekt célja a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, annak érdekében, hogy a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér. Az EFOP-1.5.2-16 - „Humán szolgáltatások fejlesztése a Pécsi járásban” című megvalósításra kerülő projekt keretében megvalósításra kerülő Demensek otthoni ápolásával kapcsolatos előadássorozat, valamint az életeseményekkel összefüggő krízis-állapotok megelőzését vagy támogatásban való részesítését célzó kisközösségi programok hozzájárulnak a foglalkoztatottsági szint növeléséhez azáltal, hogy csökkenthetők lesznek a családi terhek, és az életminőséget javító új szolgáltatások indulnak.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

Szakmapolitikai háttér

Lisszaboni stratégia

Napjainkban a jóléti államok - köztük hazánk is - komoly fenntarthatósági problémákkal küzdenek. A lakossági igények és elvárások növekedése mellett a gazdasági és társadalmi problémákkal - pályakezdők munkanélkülisége, öregedő társadalom kihívásai - is meg kell küzdenie az egyes országoknak, melyhez elengedhetetlen a közszolgáltatások fejlesztése. Ez a törekvés teljes mértékben összhangban áll jelen projekt céljaival, valamint a célok eléréséhez tervezett tevékenységekkel.

Az Európai Unió az alábbi általános célkitűzések mentén határozza meg a közszolgáltatásokat:

- olyan tevékenységek, melyek biztosítják, hogy az érintettek képesek legyenek a társadalomba, és különös tekintettel a munkaerőpiacra való teljes beilleszkedésre – kiegészítik és támogatják a családok szerepét;
- az élet vagy különböző válságok (eladósodás, munkanélküliség, családok szétszakadása) során jelentkező azonnali kihívások kezelésében jelentenek segítséget;
- valamilyen fogyatékosághoz vagy egészségi problémához kötődő hosszú-távú segítségre szoruló személyek beilleszkedésének biztosítását célzó tevékenységek;
- a lakáshoz, szociális lakhatáshoz jutást segíti elő.

(A Bizottság Közleménye - A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása - Az általános érdekű szociális szolgáltatások az Európai Unióban - 2006)

Európa 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió növekedési stratégiája, mely 2010-ben készült el és tíz évre határozta meg a foglalkoztatási és növekedési célokat, valamint eszközöket. A stratégiát alapkérdése a fenntartható és inkluzív növekedés feltételeinek megteremtése, az intelligens fejlődés megalapozása.

Öt kiemelt eredmény mentén határozta meg céljait, az alábbiak szerint:

- foglalkoztatás - biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot
- kutatás és fejlesztés - az EU (köz- és magánforrásból származó) GDP-jének 3%-át a kutatás/fejlesztés és az innováció ösztönzésére irányuló beruházásokra kell fordítani
- éghajlat-politika és energiaügy - az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest (vagy akár 30%-kal, ha adottak az ehhez szükséges feltételek)
- oktatásügy - a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni, valamint el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen
- társadalmi befogadás és szegénység elleni küzdelem - legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Az Európai Szemeszter a stratégia kitzúzéseinek teljesülését, a megvalósítás nyomon követését látja el, a gazdasági és költségvetési politikák éves ciklusai során. Az Európai Unió tagállamai minden év áprilisáig benyújtják az Európai Bizottság és a Tanács részére a stabilitási vagy konvergencia programjaikat és a nemzeti reformprogramjukat, mely a fenti törekvésekkel és vállalásokkal összhangban készül el.

2014-ben elkészült egy közlemény, melyben a Bizottság az addigi eredmények és hiányosságok összefoglalását tette meg, illetve nyilvános konzultációt kezdeményezett. 2015-ben az Európai Tanács új integrált iránymutatásokat fogadott el.

(http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_hu.htm)

Jelen projekt során is számos fejlesztést terveztek a konzorciumi tagok, melyek elengedhetetlenek az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez. A legtöbb tervezett fejlesztés a felsorolt prioritások közül az első, negyedik és az ötödik célokkal áll összhangban.

Roma Integráció Évtizede Program

2005 és 2015 között működött a Roma Integráció Évtizede Program (RIÉP), mely a romák társadalmi és gazdasági helyzetének javítását, integrációjuk elősegítését tűzte célul. A nemzetközi kezdeményezéshez az alábbi országok csatlakoztak: Albánia, Bosznia-

Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Csehország, Magyarország, Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia és Spanyolország.

Az egyes kormányzatok mellett szükséges volt a helyi intézmények és nonprofit szervezetek bevonása is. A program az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy valamint a lakhatás területén tűzött ki célokat, valamint az antidiszkrimináció fontosságára hívta fel a figyelmet széles körben.

(<http://www.kethanodrom.hu/attachments/article/2796/RI%C3%89P%20%C3%A1ttekint%C3%A9s.pdf>)

A Roma Integráció Évtizede program lezárását követően is maradt feladat a romák integrációjával kapcsolatban, a konzorciumi tagok visszajelzései alapján szükséges jelen projekt keretében is kiemelten kezelni az antidiszkrimináció kérdését, és elősegíteni a roma népesség integrációját, a projekt szolgáltatásaihoz való hozzáférésük ösztönzését, összhangban az egyes települések helyi esélyegyenlőségi programjaival.

(Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv (HEEFT) – Orfű, 2017.)

7. Felhasznált irodalom

- Artemisszió Alapítvány. (2008) Mi közöd hozzá? – Oktatási segédanyag. Budapest: Artemisszió Alapítvány
- Bagdy, E. és Telkes J. (1999) Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Berecz, Á. (2016) Globális nevelés Oktatócsomag - fiatalok iskolai és iskolán kívüli neveléséhez. Pécs: Zöld – Híd Alapítvány
- Brander, P. és Keen, E. (szerk.) Kompas Kézikönyv a fiatalok emberi jogi képzéséhez. [Online] 2004. (Hivatkozva: 2018.október.08.) <https://rm.coe.int/kompasz-hun-2004/16808cf89b>
- Dévai, M. (1994) Játszd meg magad. Budapest: LAMIN Kft.
- Ewles, L. és Simnett, I. (1999). Egészségfejlesztés gyakorlati útmutató. Budapest: Medicina Könyvkiadó
- Gilly, Zs. Ökológiai lábnyom. Magyar Környezeti Nevelési Egyesület [Online] 2002. (Hivatkozva: 2018.október.08.) http://mkne.hu/pie/piekonyv3.htm#_ftn5
- Helyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Terv – Orfű, 2017.
- Mecsekvidék Helyi Közösség Egyesület (2016) Helyi Fejlesztési Stratégia
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Bakonya, 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Bogád, 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Kozármisleny, 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Orfű, 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Pellérd, 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program – Szalánta, 2013.
- Zöld-Híd Alapítvány (2011) Globális nevelés applikációs kártyacsomag. Pécs: Zöld-Híd Alapítvány
- Zöld-Híd Alapítvány. (2014) Most változtass! - egészséges életmód oktatási csomag. Pécs: Zöld-Híd Alapítvány
- Zöld-Híd Alapítvány. (2015) Esélyegyenlőség az iskolában – oktatási segédanyag. Pécs: Zöld-Híd Alapítvány

<p>5 településen/5 helyszínen 1-1 alkalommal = összesen 5 alkalommal</p> <p>Alkalmanként 3 óra (1 óra = 60 perc, szünetekkel) időkeretben.</p> <p>Ideális csoportlétszám: 25-30 fő, maximum 30 fő részvételére van lehetőség.</p>	<p>szolgáltatók, szervezetek munkatársai</p> <p>Megvalósító:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektkoordinátor (a Kommunikációs Tervért felelős személy) kommunikációs tréner, előadó(k) 	<p>Előadói díj: 15.000 Ft/óra = 45.000 Ft/alkalom = 225.000 Ft/programelem</p> <p>Catering, frissítő biztosítása: 20.000 Ft/alkalom = 100.000 Ft/programelem</p> <p>Alapanyag költség: 5.000 Ft/ alkalom = 25.000 Ft/programelem</p>										
<p>3. Kistérségi Konferencia, az együttműködés jegyében</p> <p>1 alkalom Orfűn, 6 óra időtartamban.</p> <p>Ajánlott létszám: 100 fő</p>	<p>Részvevő:</p> <ul style="list-style-type: none"> A települések vonzáskörzetében működő intézmények, szolgáltatók, szervezetek munkatársai; helyi, megyei, országos döntéshozók. <p>Megvalósító:</p>	<p>Terembérlet: 15.000 Ft/óra = 90.000 Ft/programelem.</p> <p>Előadói díj: 50.000 Ft szakmai előadó díjazására</p> <p>Eszközök bérleti díja: összesen 100.000 Ft</p>										x

	<ul style="list-style-type: none"> • projektkoordinátor (a Kommunikációs Tervért felelős személy) • partneri előadók • szakmai előadók 	<p>(pl.: hangosítási feladatok ellátása, stb.)</p> <p>Catering, frissítő biztosítása: 100.000 Ft/programelem</p> <p>A Kommunikációs Terv aláírandó „díszpéldányának” nyomtatása, kötetése = 10.000 Ft.</p>										
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--